

In memoriam Franji Zenku

Dana 25. travnja 2017. preminuo je Franjo Zenko, naš dragi i uvaženi kolega, dugogodišnji djelatnik Instituta za filozofiju i njegov predstojnik od 1980. do 1986, u vrijeme kad je Institut bio Odjel za povijest filozofije Centra za povijesne znanosti.

Franjo Zenko bio je nadasve svestrana osoba angažirana na mnogim područjima javnog i kulturnog života. Bio je društveno angažirani intelektualac u pravom smislu riječi. No ono što potpisnicu ovoga teksta s njim naročito povezuje jest zajednički rad na istraživanju hrvatske filozofije. Sa Zenkom sam surađivala na mnogim projektima vezanima uz to istraživanje – od *Antologije hrvatskih filozofa latinista* koja je objavljena 2016. godine kao *Hrvatska filozofija od 12. do 19. stoljeća pisana latinskim jezikom* do suradnje na desetom svesku *Hrestomatije filozofije* koju je pod naslovom *Starija hrvatska filozofija* objavila Školska knjiga iz Zagreba 1997, a kojoj je urednikom bio upravo Zenko. Naša suradnja bila je naročito intenzivna u okviru istraživanja najznačajnijeg hrvatskog renesansnog filozofa Frane Petrića.

Franjo Zenko zaslužan je prije svega za to što je intenzivirano istraživanje djela nekih od najznačajnijih hrvatskih filozofa poput Hermana Dalmatina, Frane Petrića, Ruđera Josipa Boškovića, Marka Antuna De Dominisa, Matije Vlačića Ilirika, Alberta Bazale i dr. Zenko je bio i među prvima koji su obradili neke dotad neobrađivane teme hrvatske filozofske tradicije. Tako je među prvima u nekoliko svojih članaka, objavljenih u časopisu Instituta za filozofiju *Prilozi za istraživanje hrvatske filozofske baštine*, obradio filozofijski opus Franje Račkog. Zenko je među rijetkima obrađivao i jedan prilično neistražen segment povijesti hrvatske filozofije, tj. nastavu filozofije, i to poglavito nastavu filozofije na Zagrebačkoj akademiji, koju je istraživao s posebnim obzirom na recepciju Boškovićeve filozofije. Jedna od tematskih konstanti njegova filozofijskog djelovanja bilo je elaboriranje ideje nacionalne filozofije.

Njegovom naročitom zaslugom na planu istraživanja hrvatske filozofije treba smatrati upravo objavljivanje devetog i desetog sveska *Hrestomatije filozofije*: deveti svezak *Novija hrvatska filozofija* objavljen je 1995, a deseti, *Starija hrvatska filozofija* 1997. Ta dva sveska *Hrestomatije* na neki način sažimaju sve bitno vezano uz stariju i noviju hrvatsku filozofiju.

No ne smije se, kad se rezimiraju njegova životna postignuća, zaobići ni uloga Franje Zenka u okviru institucije u kojoj je djelovao dvadesetak godina, tj. Instituta za filozofiju, naročito ne u razdoblju u kojem je u novim okolno-

stima (kad dolazi do spajanja Instituta s još nekim humanističkim institutima u Centar za povijesne znanosti) valjalo nastaviti rad na hrvatskoj filozofiji što ga je započeo njegov prethodnik profesor Vladimir Filipović.

Zenko je dugi niz godina bio suradnikom i članom uredništva časopisa *Prilozi za istraživanje hrvatske filozofske baštine* što ga je 1975. pokrenuo Vladimir Filipović, a jedno je vrijeme bio i glavni urednik toga časopisa. U okviru Instituta zajedno s Damirom Barbarićem i Goranom Gretićem pokrenuo je zbornik *Godišnjak za povijest filozofije*, kojemu je bio glavnim urednikom od 1984. do 1990. Bio je i član uredništva zbornika *Studia historiae philosophiae croaticae*.

Osim hrvatskom filozofskom tradicijom, Zenko se bavio i aktualnim pitanjima europske filozofije. Od posebnog je interesa za nj bio personalizam Emmanuela Mouniera, kojim se bavio od svojih studentskih dana i na kojem je doktorirao 1965, no pisao je i o Husserlovoj fenomenologiji, o ulozi intelektualaca u suvremenom društvu itd.

Franjo Zenko rođen je u Adamovcu 1931. godine. Na Filozofskom fakultetu u Zagrebu diplomirao je 1959. Već za vrijeme studija angažirao se u političkom životu. Kao apsolvent odlazi u Pariz gdje na Sorboni sluša predavanja Paula Ricoeura, Vladimira Jankelevitcha i Jeana Wahla te na Collège de France Maurice Merleau Pontyja.

Nakon povratka iz Pariza jedno je vrijeme radio u Zagrebu, a 1963. kao stipendist Mounierove zaklade boravi ponovo u Parizu pripremajući doktorski rad. Doktorirao je 1965. tezom *Personalizam Emmanuela Mouniera*, koja će 1980. biti objavljena pod istim naslovom u Centru za povijesne znanosti u Zagrebu.

Nakon što mu je zbog političke 'nepodobnosti' prekinuta nastavnička karijera, odlazi u Njemačku gdje boravi od 1968. do 1970. kao stipendist Humboldt-Stiftunga. Po povratku u Zagreb 1970. zapošljava se u Institutu za filozofiju. Devedesetih godina dvadesetog stoljeća počinje se intenzivno baviti politikom. Bio je zastupnik u Hrvatskom saboru od 1992. do 1995, a 2000. godine izabran je za predsjednika Gradske skupštine Grada Zagreba. Vrhunac njegove političke karijere, čini se da ipak, i prema njegovim vlastitim svjedočenjima, predstavlja imenovanje za veleposlanika Republike Hrvatske pri Svetoj Stolici. Tu je funkciju obnašao od 2000. do 2004. godine.

Zenko je umirovljen 1995. godine, no time nije prestao i njegov intenzivan angažman na političkom planu. Istovremeno je nastavio s nastavničkom i spisateljskom aktivnošću.

Bez obzira na njegov intenzivan rad u političkom životu te na njegovu trajnu 'razapetost' između politike i filozofije, možemo reći da Zenko upravo svojim filozofskim opusom ostaje trajno prisutan u našoj akademskoj zajednici. Iza

njega ostaje oko stotinu i pedeset znanstvenih članaka i eseja. Zenko je autor šest knjiga, a s europskih jezika na hrvatski preveo je deset knjiga. Usto je održao niz zapaženih izlaganja na pedesetak što domaćih što inozemnih skupova. U svakom slučaju odlaskom Franje Zenka hrvatska akademska zajednica, a naročito onaj njen segment koji je vezan uz istraživanje hrvatske filozofije, izgubila je jednog nadasve vrijednog i filozofiji i znanstvenom radu predanog člana.

Erna Banić-Pajnić

